

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

GESTIONAREA RESURSELOR FINANCIARE
(șefii secretariatelor instanțelor judecătorești)

CURRICULUM

FORMATOR:

Viorica VERDEȘ
*auditor public, șef direcție Metodologie, asistență și
evaluarea calității, Curtea de Conturi*

CHIȘINĂU – 2013

I. PRELIMINARII

Gestionarea resurselor financiare reprezintă un concept actual al societății noastre, mai ales avînd în vedere că în ultimii ani, sistemul de administrare financiară trece printr-un proces intens de reformare. Managementul mijloacelor financiare publice reprezintă capacitatea de a planifica, repartiza, coordona și verifica veniturile și cheltuielile care sunt atribuite în gestiune. Pentru mulți participanți la procesul bugetar controlul asupra resurselor financiare devine o activitate prioritară. Astfel, avînd în vedere aceste deziderate este necesar de a supune unui curs de instruirii persoanele responsabile din cadrul instanțelor de judecată pentru a asigura un proces corect de gestionare a resurselor financiare.

Conceptul Curriculumului „Gestionarea resurselor financiare” reprezintă un suport metodologic pentru funcționarii publici și persoanele responsabile din cadrul instanțelor de judecată responsabile de administrarea corectă și eficientă a resurselor financiare atribuite în gestiune.

Curriculumul se axează pe trei niveluri instruire, cu divers grad de complexitate adresat tuturor participanților din cadrul instanțelor de judecată implicați în procesul de gestionare a resurselor financiare publice.

Scopul instruirilor este cel de a familiariza suficient de bine șefii secretariatelor instanțelor de judecată, precum și alte persoane implicate în procesul de instruire cu principiile de bază privind gestiunea financiară, ce înseamnă resurse financiare publice, executarea bugetului unei autorități publice precum și alte noțiuni ce țin de procesul și sistemul bugetar național, în special cel al unei instanțe de judecată. Ca urmare a cunoștințelor obținute persoanele instruite trebuie să fie capabile de a aplica în practică abilitățile dobîndite.

Instruirea se va efectua prin diverse metode, avînd în vedere tematicile abordate.

Curriculumul „Gestiunea resurselor financiare” este schițat în baza legislației bugetar – fiscale naționale, principiilor teoretice de bază privind managementul eficient al resurselor financiare, precum și în baza standardelor internaționale privind administrarea financiară eficientă a unei autorități publice.

II. OBIECTIVELE GENERALE ALE DISCIPLINEI

La nivel de cunoaștere și înțelegere:

- Să cunoască cadrul legislativ și normativ care reglementează procesul de gestionare a resurselor financiare;
- Să fie familiarizați cu noțiunile de bază și conceptul privind sistemul bugetar;
- Să cunoască și să înțeleagă esența principiilor procesului bugetar;
- Să cunoască componentele bugetului public național;
- Să cunoască etapele procesului bugetar (elaborarea, aprobarea, executarea și raportarea executării bugetului instituției publice)
- Să înțeleagă esența procesului de bugetare în baza programelor de performanță;
- Să dețină idei de bază privind clasificția bugetară;
- Să înțeleagă esența și rolul activităților de audit, în special de audit intern.

La nivel de aplicare

- Să poată aplica prevederile cadrului legislativ și normativ privind execuția bugetară;
- Să poată planifica bugetul instanței de judecată;
- Să desfășoare executarea corectă a bugetului instanței de judecată;
- Să aplice corect principiile de delimitare a responsabilităților de gestiune a mijloacelor financiare între șeful secretariatului, președintele instanței de judecată;
- Să aplice corect prevederile Legii nr.229 din 23.09.2009 „Privind controlul financiar public intern”

La nivel de integrare

- Să planifice resursele necesare activității instanței de judecată;
- Să-și stabilească și fortifice rolul de gestionar al resurselor financiare, în conformitate cu prevederile legale.

III. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Numărul de ore		Evaluarea	Responsabil de disciplină
curs	practice		
10	24	Teste pentru verificarea cunoștințelor	Viorica Verdeș

IV. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

a) Tematica și repartizarea orientativă a orelor de curs

Nr.	Tema	Realizarea în timp
1.	Prezentarea cadrului legal financiar-bugetar de activitate a instanțelor de judecată. Analiza actelor legislative și normative ce reglementează procesul de gestiune financiară a mijloacelor publice.	2
2.	Componentele Bugetului public național.	2
3.	Etapele procesului bugetar (elaborarea, aprobarea, executarea bugetului instituțional. Raportarea gestionării financiare)	2
4.	Prezentarea și delimitarea responsabilităților participanților la procesul de gestionare a resurselor financiare.	2
5.	Noțiuni generale privind activitățile de audit. Rolul și scopurile misiunilor de audit. Auditul intern	2
TOTAL		10

b) Tematica și repartizarea orientativă a orelor practice

Nr.	Tema	Realizarea în timp
1.	Prezentarea cadrului legal financiar-bugetar de activitate a instanțelor de judecată.	1
2.	Analiza actelor legislative și normative ce reglementează procesul de gestiune financiară a mijloacelor publice.	1
3.	Componentele Bugetului Public Național.	2
4.	Prezentarea principiilor procesului bugetar. Regulile procesului de gestionare financiară	2
5.	Planificarea, elaborarea, aprobarea bugetului instituției publice/instanței de judecată	3
6.	Executarea bugetului instituțional. Raportarea gestionării financiare	3
7.	Monitorizarea și evaluarea executării bugetului	2
8.	Metodologia bugetării în baza programelor de performanță.	1
9.	Delimitarea responsabilităților participanților la procesul de gestionare a resurselor financiare.	2
10.	Managementul financiar public. Principiile controlului financiar public intern. Elementele de bază privind CFPI	4
11.	Noțiuni generale privind activitățile de audit. Rolul și scopurile misiunilor de audit. Auditul intern.	3
TOTAL		24

V. OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI CONȚINUTURI

OBIECTIVELE DE REFERINȚĂ	CONȚINUTURI
<ul style="list-style-type: none"> - Să cunoască care este poziția instanțelor de judecată în cadrul sistemului instituțional al administrației publice 	<p>1. Prezentarea cadrului legal financiar-bugetar de activitate a autorităților publice/instanțelor de judecată. Definirea autorităților publice. Prezentarea conceptului de independență financiară. Locul instanțelor judecătorești în sistemul bugetar național și în cadrul sistemului instituțional al administrației publice.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Să cunoască care sunt actele legislative și normative care reglementează procesul de gestionare a resurselor financiare publice - Să cunoască ierarhizarea și ordinea aplicării actelor normative în procesul de gestionare a resurselor financiare publice 	<p>2. Analiza actelor legislative și normative ce reglementează procesul de gestiune financiară a mijloacelor publice. Noțiuni de bază privind sistemul de gestionare a resurselor financiare. Ce reprezintă cadrul normativ și legislativ privind procesul de gestionare a resurselor financiare. Prezentarea actelor normative și legislativ ce reglementează procesul de gestionare a resurselor financiare. Interpretarea actelor normative relevante ale sistemului instanțelor de judecată.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Să cunoască structura Bugetului Public Național. - Să știe care sunt elementele componentelor bugetului public național și apartenența la acestea 	<p>3. Componentele Bugetului Public Național. Definirea Bugetului Public Național. Componentele BPN. Funcțiile și obiectivele BPN. Veniturile și cheltuielile publice – noțiuni, tipuri, modul de gestionare a acestora. Cadrul de cheltuieli.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Să cunoască principiile și regulile procesului de gestionare financiară. - Să știe regulile procesului de gestionare financiară. - Să dețină cunoștințe de bază privind clasificarea bugetară și care sunt componentele acestora. 	<p>4. Prezentarea principiilor procesului bugetar. Regulile procesului de gestionare financiară Principiul anualității. Principiul unității monetare. Principiul unității. Principiul universalității. Principiul balanțării. Principiul stabilității și durabilității. Principiul performanței. Principiul transparenței. Regulile privind politica bugetar-fiscală. Reguli privind soldul bugetului. Reguli privind evaluarea impactului financiar. Clasificarea bugetară.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Să cunoască noțiunile de bază ale procesului de elaborare și aprobare a bugetului. - Să cunoască care sunt etapele 	<p>5. Planificarea, elaborarea, aprobarea bugetului instituției publice/instanței de judecată Definirea cadrului bugetar pe termen mediu</p>

<p>procesului bugetar și în ce constă esența acestora.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Să explice procesul de elaborare a bugetului instituției. - Să poată elabora bugetul instituției în baza necesităților stabilite 	<p>(CBTM).</p> <p>Noțiuni privind procesul de elaborare a bugetului.</p> <p>Etapele și termenele principale în procesul de elaborare a bugetului.</p> <p>Rolul administratorului de buget.</p> <p>Circulara bugetară anuală.</p> <p>Organizarea internă la APC.</p> <p>Propunerea de buget.</p> <p>Procesarea și examinarea propunerii de buget.</p> <p>Elaborarea și aprobarea proiectului de buget.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Să cunoască procesul de executare a veniturilor și cheltuielilor bugetare. - Să perceapă esența procesului de achiziții publice. - 	<p>6. Executarea bugetului instituțional. Raportarea gestionării financiare</p> <p>Prezentarea conceptului privind cheltuielile publice. Tipuri de cheltuieli publice. Efectuarea cheltuielilor instituționale. Achizițiile publice. Investiții capitale.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Să cunoască esența procesul de monitorizare a executării bugetului. - Să compare evaluarea internă și externă privind executarea bugetului. - Să știe cum se stabilește periodicitatea evaluării executării bugetului 	<p>7. Monitorizarea și evaluarea executării bugetului</p> <p>Procesul de monitorizare a executării bugetului.</p> <p>Evaluarea internă și externă a executării bugetului.</p> <p>Periodicitatea evaluării executării bugetului.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Să definească conceptul de BBP. - Să cunoască principiile BBP. - Să poată aplica în practică prevederile cadrului legislativ și normativ privind BBP - Să explice mecanismul de elaborare a BBP - Să prezinte Metodologia și tehnicile monitorizării de performanță 	<p>8. Metodologia bugetării în baza programelor de performanță – noțiuni de bază (BBP)</p> <p>Conceptul de BBP. Necesitatea BBP. Principiile BBP. Cadrul legislativ și normativ al BBP. Elaborarea BBP. Metodologia și tehnicile monitorizării de performanță.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Să distingă participanții la procesul de gestionare a resurselor financiare - Să poată explica rolurile participanților la procesul de gestionare a resurselor financiare 	<p>9. Delimitarea responsabilităților participanților la procesul de gestionare a resurselor financiare.</p> <p>Analiza competențelor participanților la procesul de gestionare a resurselor financiare. Rolul fiecărui participant în cadrul procesului de gestionare.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Să cunoască baza legală privind managementul financiar public. - Să înțeleagă și să explice rolul CFPI în cadrul unei autorități publice. - Să distingă elementele de bază privind CFPI. - Să perceapă responsabilitățile participanților la procesul de gestionare a resurselor financiare publice, prin prisma prevederilor controlului financiar public intern. - Să poată cartografia procesele de 	<p>10. Managementul financiar public. Principiile controlului financiar public intern. Elementele de bază privind CFPI.</p> <p>Cadrul normativ internațional și național ce reglementează managementul financiar public.</p> <p>Noțiuni de bază privind CFPI. Modelele CFPI.</p> <p>Rolul CFPI și plus valoarea acestuia în gestiunea resurselor financiare ale instituției publice.</p> <p>Responsabilii de implementarea, realizarea, monitorizarea CFPI.</p> <p>Componentele CFPI.</p>

gestionare a resurselor financiare semnificative ale instituției	
<ul style="list-style-type: none"> - Să definească noțiunile generale privind activitatea de audit. - Să cunoască tipurile de audit, și deosebirile dintre acestea. - Să delimiteze tipurile opiniilor de audit și care este semnificația acestora. - Să știe esența conceptului de audit intern și care este rolul acestuia în activitatea de administrare a unei instituții publice. - Să aprecieze importanța activităților de audit. 	<p>11. Noțiuni generale privind activitățile de audit. Rolul și scopurile misiunilor de audit. Auditul intern</p> <p>Cine efectuează auditul?</p> <p>Rolul auditului în procesul de gestionare a resurselor financiare. Cadrul normativ internațional și național ce reglementează activitatea de audit.</p> <p>Tipurile de misiuni de audit. Tipurile de opinii de audit.</p> <p>Conceptul auditului intern.</p> <p>Analiza Rapoartelor de audit ale Curții de Conturi efectuate la instituțiile din sistemul judecătoresc</p>

VI. SUGESTII PENTRU LUCRUL INDIVIDUAL

SUBIECTE/PROBLEME	FORME DE REALIZARE	MODALITĂȚI DE EVALUARE
Procesul de planificare, elaborare și aprobare a bugetului instituției.	Proiecte de bugete ale instituțiilor în baza analizei necesităților stabilite.	Analiza și dezbateră în grup a proiectelor de bugete elaborate.
Executarea bugetului instituției	Desfășurarea proceselor de executare a cheltuielilor, selectat pentru diferite grupuri. (de ex. procesul de achiziție; procesul de remunerare a personalului)	Prezentarea executării procesului atribuit spre analiză
Implementarea managementului financiar public	Cartograme ale proceselor de gestionare a resurselor financiare	Prezentarea cartogramelor în cadrul seminarelor

VII. EVALUAREA

Mostră de test de evaluare a cunoștințelor:

1. Componentele bugetului public național sunt:
 - a) Bugetul de Stat, BASS, FAOAM
 - b) Bugetul de stat,
 - c) Bugetul de Stat, BASS, FAOAM, bugetul autorităților publice locale
 - d) BASS, FAOAM, bugetul autorităților publice localeRăspuns corect: lit. c)

2. Bugetul unei autorități publice este format din:
 - a) Venituri și cheltuieli;
 - b) Venituri și mijloace speciale;
 - c) Cheltuieli și mijloace speciale;
 - d) CheltuieliRăspuns corect lit.a)

3. Rolul Controlului financiar public intern este:
 - a) Acorda consiliere managerului autorității publice;
 - b) Îmbunătăți managementul finanțelor publice;
 - c) Gestiona resursele financiare ale entității;
 - d) De a controla desfășurarea activităților în cadrul instituțieiRăspuns corect lit.b)

VIII. REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Constituția Republicii Moldova, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.1 din 18.08.1994
2. Legea privind sistemul bugetar și procesul bugetar nr.847-XIII din 24.05.1996, MO nr. 19-20/197 din 27.03.1997
3. Legea nr. 514-XIII din 06.07.1995 „Privind organizarea judecătorească”, republicată în MO nr. 15-17/62 din 22.01.2013
4. Legea nr. 544-XIII din 20.07.1995 „Cu privire la statutul judecătorului”, republicat în MO nr. 15-17/62 din 22.01.2013
5. Legea nr. 158-XVI din 04.07.2008 „Privind punctia publică și statutul funcționarului public”, MO nr. 230-232/840 din 23.12.2008
6. Legea 229 din 23.09.2010 „Privind controlul financiar public intern”, MO nr. 231-234/730 din 26.11.2010.
7. Legea nr. 96 din 13.04.2007 „Privind achizițiile publice”, MO nr. 107-111/470 din 27.07.2007.
8. Legea nr. 947-XIII din 19.07.1996 „Cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii” Republicat: MO nr.15-17/65 din 22.01.2013
9. Legea nr. 789-XIII din 26.03.1996 „Cu privire la Curtea Supremă de Justiție”, republicat: MO nr.15-17/64 din 22.01.2013
10. Legea nr. 355-XVI din 23.12.2005 „Cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar”, MO nr.35-38/148 din 03.03.2006
11. Hotărârea Parlamentului nr. 190/12.07.2012 „Pentru aprobarea Planului de acțiuni privind onorarea angajamentelor Republicii Moldova față de Consiliul Europei” MO nr. 222-227/722, 26.10.2012
12. Hotărârea Parlamentului nr. 6 din 16.02.2012 „Privind aprobarea Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016”, MO nr.109-112/371, 05.06.2012.

13. Hotărîrea Parlamentului nr. 174-XVI din 19.07.2007 „Pentru aprobarea Strategiei de consolidare a sistemului judecătoresc și a Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei de consolidare a sistemului judecătoresc”, MO nr.136-140/582 din 31.08.2007.
14. Hotărîrea Parlamentului nr. 39 din 18.03.2010 „Pentru aprobarea Concepției privind finanțarea sistemului judecătoresc” Monitorul Oficial nr.72-74/205 din 14.05.2010.
15. Hotărîrea Guvernului nr. 670 din 15.06.2007 „ Cu privire la crearea Departamentului de administrare judecătorească”, MO nr. 86-89/702 din 22.06.2007.
16. Hotărîrea Guvernului nr.1202 din 06.11.2007 ”Privind aprobarea Regulamentului Departamentului de administrare judecătorească”, MO nr.178-179/1251 din 13.11.2007
17. Hotărîrea Guvernului nr. 710 din 26.09.2012 „Privind salarizarea personalului care efectuează deservirea tehnică și asigură funcționarea instanțelor judecătorești, a procuraturii și a autorităților administrației publice centrale și locale”, MO nr.205-207/766 din 28.09.2012
18. Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2011-2014.
19. Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 51 din 23.06.2009 „Cu privire la aprobarea Standardelor naționale de control intern în sectorul public”
20. Ordinul Ministerului Finanțelor nr.91 din 20.10.2008 „Privind clasificția bugetară”, MO nr. 195-196/581 din 31.10.2008
21. Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 93 din 19.07.2010 „Instrucțiunea cu privire la evidența contabilă în instituțiile publice”, MO nr. 135-137/487 din 03.08.2010.
22. Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 2 din 03.01.2007 „ Cu privire la aprobarea Regulamentului privind statutul, drepturile și obligațiunile executorilor de buget”, MO nr. 21-24/97 din 16.02.2007
23. Ordinul Ministerului Finanțelor nr.154 „Cu privire la aprobarea Regulamentului privind repartizarea pe luni a veniturilor, cheltuielilor și surselor de finanțare ale bugetului de stat” , MO nr. 241-246-946 din 10.12.2010
24. Ordinul Agenției Achiziții Publice nr.16 din 01.10.2012 cu privire la aprobarea specimenelor de semnături și utilizarea stampilelor speciale privind Subdiviziunile Teritoriale ale Agenției Achiziții Publice
25. Ordinul Agenției Achiziții Publice nr.15 din 01.10.2012 cu privire la atribuțiile serviciilor teritoriale ale Agenției Achiziții Publice
26. Hotărîrea Guvernului nr.837 din 11.11.2011 pentru aprobarea Regulamentului privind Vocabularul comun al achizițiilor publice (CPV)
27. Hotărîrea Guvernului nr. 1121 din 10.12.2010 cu privire la aprobarea Documentației standard pentru realizarea achizițiilor publice de lucrări
28. Ordinul Agenției Achiziții Publice nr. 33 din 14.09.2010 privind utilizarea ștampilelor speciale
29. Hotărîrea Guvernului nr. 834 din 13.09.2010 pentru aprobarea Regulamentului privind achizițiile de lucrări
30. Hotărîrea Guvernului nr. 640 din 19.07.2010 cu privire la aprobarea Regulamentului privind ajustarea periodică a valorii contractelor de achiziții publice cu executare continuă, încheiate pe un termen mai mare de un an
31. Hotărîrea Guvernului nr. 747 din 24.11.2009 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea, structurii și efectivului-limită ale Agenției Achiziții Publice, cu modificările și completările ulterioare
32. Hotărîrea Guvernului nr. 355 din 08.05.2009 cu privire la aprobarea Conceptului tehnic al Sistemului Informațional Automatizat “Registrul de stat al achizițiilor publice”, cu modificările și completările ulterioare
33. Hotărîrea Guvernului nr. 352 din 05.05.2009 pentru aprobarea Regulamentului privind realizarea achizițiilor publice de servicii de proiectare a lucrărilor, cu modificările și completările ulterioare

34. Hotărîrea Guvernului nr. 1407 din 10.12.2008 pentru aprobarea Regulamentului privind realizarea achizițiilor publice dintr-o singură sursă, cu modificările și completările ulterioare
35. Hotărîrea Guvernului nr. 1404 din 10.12.2008 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de calculare a valorii estimative a contractelor de achiziții publice și planificarea acestora, cu modificările și completările ulterioare
36. Hotărîrea Guvernului nr. 891 din 24.07.2008 cu privire la antrenarea și susținerea, în procesul realizării achizițiilor publice, a Societății Orbilor, Societății Invalizilor, Asociației Surzilor, Atelierului de producție și ergoterapie de pe lângă Spitalul Clinic de Psihiatrie, instituțiilor penitenciare și altor persoane defavorizate, cu modificările și completările ulterioare
37. Hotărîrea Guvernului nr. 245 din 04.03.2008 privind aprobarea Regulamentului cu privire la achiziția bunurilor și serviciilor prin cererea ofertelor de prețuri, cu modificările și completările ulterioare
38. Hotărîrea Guvernului nr. 178 din 18.02.2008 privind aprobarea Regulamentului cu privire la modul de întocmire, actualizare și evidență a Listei operatorilor economici calificați, cu modificările și completările ulterioare
39. Hotărîrea Guvernului nr. 148 din 14.02.2008 cu privire la aprobarea Regulamentului achizițiilor publice de valoare mică, cu modificările și completările ulterioare
40. Hotărîrea Guvernului nr. 45 din 24.01.2008 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de întocmire și evidență a Listei de interdicție a operatorilor economici, cu modificările și completările ulterioare
41. Hotărîrea Guvernului nr. 9 din 17.01.2008 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la întocmirea și păstrarea dosarului achiziției publice, cu modificările și completările ulterioare
42. Hotărîrea Guvernului nr. 1380 din 10.12.2007 privind aprobarea Regulamentului cu privire la activitatea grupului de lucru pentru achiziții, cu modificările și completările ulterioare
43. Hotărîrea Curții de Conturi nr. 26 din 28.07.2011 „Cu privire la Raportul consolidat al auditelor regularității pe exercițiul bugetar 2010 la Judecătoriile Buiucani, Botanica, Centru, Ciocana, Rîșcani din mun.Chișinău, Judecătoria Economică de Circumscripție, Judecătoria Bălți, Judecătoria Strășeni, Judecătoria Orhei, Judecătoria Soroca, Judecătoria Hîncești” , MO nr.135-138/26 din 19.08.2011
44. Setul metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului, elaborat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, 2012 (proiect)
45. Ghidul procesului bugetar al Republicii Moldova, elaborat în cadrul programului „Administrație publică și bună Guvernare” al fundației SOROS, 2009.
46. Normele profesionale ale Auditului Intern, IFAC, 2002
47. Standardele Internaționale de audit ale Instituțiilor Supreme de Audit etc.